IN-NAĦLA

TA'

AGOSTINO LEVANZIN.

GAZZETTA TA' CULL GIMGHA BIEX TGĦALLEM U TIDDEFENDI IL POPLU.

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci.
Giebha żeŭġ dac li għaraf ħallat il ħelu ma'l meħtieġ.

113. | **29 ta' OTTUBRU 1910.** | **IT-TIELET SENA**

FTEHIM.

Hadd ma jista jissieħeb għal ankas minn sena; u jecc ma jgħarrafx lili, b'il mictub, għallankas ħmistax kabel, li ma fi ħsiebux ijġedded, ingħoddu bħala 'msieħeb għa's-sena ta' ŭara. Il ħlas, b'il kuddiem, hu: għal ta'l Belt, ta'l Furjana u ta' Ta's-Sliema ħames xelini f'is-sena u jista jsir b'is-sitt xhur jeŭ b'it-tliet xhur; l-oħrajn ijħallsu, barra minn dan, il posta ucoll. Cull min jissieħeb issa jieħu l-eŭŭel sena li ħarget b'xejn; min ijsieħbu jieħu "Maħbub ta' Gesù" b'xejn. In-"Naħla" u il "Maħbub ta' Gesù" jinbigħu għand is-Sur ĠANNI CRITIEN, ta' Strada Rjali ta'l Belt, fejn jista jsir il ħlas ta'lgazzetta ucoll. L-ittri għandhom jinbagħtu collha f'Ta's-Sliema, 12, Str; S. Vincenzo.

BEDA JBERRAK!!

Jecc tieħdu f'idejcom l-*Avvenire* ta's-Sur Cicc tintebħu malajr li għal l-elezjoni li gejja ġa beda jberrak ġmielu.

Is-Sur Cicc jaf tajjeb li it-Tabib Pullicin ilu ħafna snin f'il politica u li dejjem gieb ruħu ta' onest u ta' galantom; jaf tajjeb li għad li ma hux xi xcora għerf iżda dmiru dejjem kdih tajjeb u dejjem ħadem chemm felaħ biex ijfittex il gid ta'l pajjis.

Is-Sur Cicc jaf ucoll li it-Tabib Pullicin żamm il ŭiegħdiet tiegħu u ħareġ ta' ragel billi iddimetta ruħu bħal ma kal, u jaf ucoll li l-eŭŭel distrett fih il cotra ta'l eletturi li għandhom rashom fuk għonkhom biex jaħsbu biha u għalhecc billi is-Sur Cicc beda jitbażża li jitlagħlu f'il Cunsill m'il ġdid it-Tabib Pullicino u b'hecc ijcun tah dakka ta' ħarta cbira ħafna, beda jibbumbardjah bl'icreħ u b'ħafna offisi personali minn ŭara il colonni ta'l *Avvenire*. U għandu raġun li jibda jitbażża minnu għaliex jaf li il ħatra tiegħu sejjra tfisser li l-intelligenti ta'l eŭŭel distrett huma contrarji għall politica ta's-Sur Cicc, illi huma jridu id-dimissjoni, li b'hecc jigi actarx *in minoranza* u allura jecc ma jitilkux minn jeddhom il Gvern biex joħroġ ta' ragel ijcollu jħoll il Cunsill hu.

Dana is-Sur Cicc collu xammu m'il bogħod u għalhecc beda jispara mnejn għad ijrid jiffaċċa il għadu u beda jfittex li jiżbgħu bl-isŭed b'cull xorta ta' insulti personali li ma jixirkux lil gazzetta bħal tiegħu.

Li hu jattacca b'dana il mod baxx l'it-Tabib Pullicino ma jogħġobnix, ŭara li żammu ma' spalltu u inkeda bih u giegħlu jiffirma il programma miegħu għal ħafna snin. Chiecu dac li kal issa kalu meta chienu ħbieb u meta chellu bżonnu conna natuh xi pis; iżda billi jgħidu il-lum li cullħadd jaf li huma għedeŭŭa politici u li is-Sur Cicc jibża li jcun maħtur hu, dac iż-żebliħ ta'l *Avvenire* l-ebda bniedem b'il għakal ma hu sejjer jatih l-ebda pis.

Dana anzi jurina li is-Sur Cicc ijrid ijżomm postu hemm fuk b'cull mod billi sammar f'il bandiera tiegħu il chitba «*Habemus intentum et ne curemus de modo;* bħal ma turina l-istess ħaġa ix-xniha li haŭn li hu sejjer joħroġ gazzetta b'il malti biex jiddefendi ruħu ma'l poplu baxx. Dana ma għandu l-ebda bżonn u raġun li jagħmlu jecc ijrid li għamilu jcun b'id-diher. Hu jaf li jiena ma hiniex għadu tiegħu personali u li barra m'il affari ta'd-dimissjoni nista ingħid li nakbel f'il politica miegħu, jaf li fl-elezjoni l-oħra ftaħtlu biebi u klibtlu b'il malti dac li ried ijgħid bla interess ta' xejn, jaf li meta jogħġbu jicconfuta dac li ngħid jien jeŭ gazzetti oħra b'il malti biebi hu dejjem miftuħ għalih għaliex in-«Naħla» tiegħi bħala gazzetta indipendenti u bla mibegħda personali ma tibżax li is-samma iż-żeŭġ kniepen biex titla f'il ŭiċċ il verità. Mela jecc jidhirlu li għandu raġun jiddefendi ruħu u jecc jippersŭadina li ir-raġun hu tiegħu jsibna dejjem sejf u tarca għalih bħal ma sabna fl-elezjoni l-oħra.

Iżda ma jridx jibda jiccumbatti b'il personalità li hu tant jobgħod u jmakdar bħal ma kiegħed jagħmel ma't-Tabib Pullicino. Jattacca il *fehmiet* tiegħu u m'hux il *persuna*. Jippersŭadina li id-*dimissjoni* hi ħsara u m'hux gid għall pajjis u jsibna miegħu; iżda jecc, għax jara li ma għandux argomenti tajjba b'iż-żejjed, jibda jcasbar in-nies li ma jaħsbuhiex bħalu b'ħafna personalità baxxa jcollna ingħidulu li diċ il gŭerra personali li ma jridx m'il għedeŭŭa tiegħu kiegħed jagħmilha hu ucoll u allura ma ħakkux ħliet it-tmakdir ta'n-nies onesti u intelligenti collha.

Is-Sur Cicc għandu jippersŭadina minn żeŭġ ħuejjeġ jecc ijrid li aħna jibkgħilna il fiduċja fih.

L-eŭŭelnett għandu jdaħħlilna f'rasna li hu kiegħed jagħ-

mel *gũerra ta'l fehmiet* u m'hux *gũerra ta'l persuni u ta'l interess*; igifieri li ma telakx m'hux għax jakbillu, jokgħod jeũ għax daħal f'il pica ma'l għedeũũa tiegħu. li għandu jibka hemmhecc għa'd-debbus ta' klubhom; u f'it-tieni loc għandu jurina ċar li dina il gũerra collha li kiegħed jagħmel kiegħed jagħmilha għal gid tagħna u m'hux għal gid tiegħu u ta' butu.

Jippersũadina li ma humiex l-interess, l-ambizjoni, il pica, il mibegħda ta'l għedeũũa u ħũejjeġ oħra coroħ u dannusi bħal daũn li kiegħdin ijżommu lilu u lil sħabu hemm fuk u jara chif ijsibna miegħu u nakbżu għalih b'hilitna collha chemm hu.

Iżda sa chemm ma jagħmelx dana u sa chemm l-għedeũũa tiegħu jiccumbattiħom f'loc bl-argomenti b'il personalità contra kalbna jcollna nictbu contra tiegħu u nagħmlu chemm nistgħu biex ingarrfuh minn hemm fuk għal gid ta'l pajjis.

Jiena ma irridx ninsa fl-istess ħin chemm ħadem u tħabat għal tlietin sena sħaħ b'sacrifiċċji cbar ta' saħħtu u ta'l interessi tiegħu, u lankas irrid naraħa bi cbira billi issa kiegħed jieħu it-tliet mitt lira f'is-sena. Le, dac li kiegħed jakla minn hemm sata jakilgħu minn band'oħra b'ankas imrar u tortũri u għalhecc inbiericulu b'kalbi collha. Biss ma nixtiekx li jidħol il fellus ġo rasi li dina il-lotta collha tiegħu hi biex ijsalva dac il post biex ma jarġax jaka f'il curitur ta'l Krati. Jecc hu hecc, għad li bħala bniedem ma għandux it-tortijiet collha, hu dannu cbir għalina u għalhecc għandna niccumbattuh.

Mela ja Sur Cicc isma il chelma ta' dieħed li ma għandux mibegħda jeũ għejra għalic u li meta fehem li għandec ragun iddefendiec. Żomm ruħec f'il għoli chif jixrak lilec u lill gazzetta tiegħec, u allavolja xi ħadd jattaccac b'il personalità la titcasbarx fihom. Iccumbatti bl-*argomenti* il *fehmiet* ta'l għedeũũa politici tiegħec u jecc daũn l-argomenti huma kaũũija b'iż-żejjed tirbaħ. La iddaħħalx pichi, partiti, baned, personalità u x'naf jien u ħalli l-eletturi ta'l eũũel u ta's-seba distrett jatuc il fehma tagħhom sinciera fuk id-dimissjoni u jecc tara li l-intelligenti u il poplu huma contra il fehma tiegħec u ta' sħabec mil rasec chif tgħid dejjem int għall fehma ta'l cotra u inżel minn hemm ħalli il poplu ma jitlefx il fiduċja fic għaliex jecc f'dana il baħar imdaħdaħ nitilfu lilec incunu tlifna baħri m'il aħjar għad li meta jfettillec tieħu gost tmur tfittex l-iscolji biex tokgħod titchisser fukhom int stess fost id-daħk u l-applaũsi ta'l ferħana għedeũũa tiegħec.

Mela iftaħ ftit għajnejc u ara fejn int miexi għaliex il fondok ma hu xejn f'il bogħod!

FRAC.

Biex tifhmu ftit chif kiegħed jibża għal flusna il Gvern li għandna isimgħu ftit daũn:—

1.) L-is-Sur Biancardi ũara li għamluh Dũanier b'ħames mitt lira f'is-sena, ũara li bagħtuh jistudja id-dũajjen ta'l Inghilterra biex ijcun jista jakdi dmiru seũũa f'dac il post, riedu joħolkulu lokma oħra bħallichiecu daũc li taũh ma humiex b'iż-żejjed. Aktgħu x'ħolmu? li jagħmluh Controllur ta'l Palazzi ta'l Gvernatur!!! b'MITT LIRA oħra barranija f'is-sena!! u x'ijcollu x'jagħmel? xejn li xejn.

2.) L-it-Tabib Bernard, bażużlu ieħor, ġa bdeũ ijgħaddulu ĦMISTAX IL XELIN CULL JUM tafu għalfejn? biex ijdur b'il morda b'il colera f'Lazzarett... meta jcun hemm!!! Tajjba din. Alla ħelisna m'il colera u aħna inħallsu il liri biex niccuraũha għal meta tigi.

3.) It-Tabib Temi Zammit mar Napli biex jitgħallem chif jagħraf il colera... meta tigi. Għajb li Professur bħal dac ma għandux il ħila jagħrafha! U imbagħad dic il biċċa xogħol ma tmissx lilu għaliex hu ma hux il patologu ta'l Gvern u ma nafx għala telak l-istudenti ta'l Università bla spiegħi, l-Uffiċċju Sanitarju bla Analiticu u il Muzeũ bla Direttur biex ijlaħħak hu ma' d'il praspura ucoll. Ũara il vjaġġ ta' Lampedusa chellu aptit ijmur sa Napli minn fuk spallejn il Caxxa mifsuda tagħna.

Jecc tridu tcunu tafu x'attenzjoni kiegħed jagħmel il Gvern biex ma tidħolx il Colera f'Malta akraũ dac li kal il «*Malta Herald*» fuk l-affari tal Curunell Henderson u dac li chiteb ir-«*Risorgimento*» fuk l-affari ta'l Banco di Roma.

Tasseũ li sirna repubblica akũa m'il Portugall bla ma għadna lankas intbaħna.

★

Carmnu Mizzi, ta' *Manann*, gie iccundannat m'il Magistrat Cremona ta' Għaũdex għal xahar ħabs u erbgħin lira multa talli biegħ laħam bla boll ũara li chien ġa ũeħel ħames liri ftit ilu għal l-istess ħaġa. Il piena hi kalila iżda ġa la darba b'il ftit ma jixogħfux hemm bżonn li jagħfsuhom bl-aħrax ħalli dina is-sengħa ta' tant ħsara għas-saħħa tinkata għal collox m'il pajjis. Is-Sanità ħakkha min ijfaħħarha talli kiegħda tagħmel chemm tista biex takbad u tũaħħal il daũna il ħafna nies bla ruħ li biex ijdabbru xi sold xejn ma jaraũha bi cbira li jitimgħuna laħam ta' annimali morda jeũ jintnu. Ũara daũna għanda tũaħħal rasha is-Sanità biex takla it-tifħir ta' cull ħadd għaliex daũna huma ħũejjeġ li jgħarrku is-saħħa u m'hux billi tagħmel il gũerra il ta'l ħalib li chif il-lum stkarr il Prof. Temi Zammit stess id-deni ma jigix m'il mogħża biss IŻDA MINN ĦŨEJJEĠ OĦRA UCOLL.

★

Kuddiem il Magistrat Fiteni giebu d'il gimgħa lil Manũeli Sultana talli beżak fl-art f'il curitur ta' fuk ta' Korti tagħna. Billi dana hu l-eũũel ũieħed li ũeħel fuk dina il ħaġa il Magistrat ũaħħlu tmintax irbigħi biss għad li sata jũaħħlu sa nofs lira. Mela ifthu għajnejcom għaliex b'il-ligi il ġdida li ħarget cull min jobżok f'il cnejjes, f'il krati, f'it-teatru jeũ f'lochijiet oħra pubblici jigi imħarrec u jeħel.

★

Ftit ilu cont gibt il fehma ta' Koerner fuk il manna. Chien hemm min fehem li dic hi ucoll il fehma tiegħi. Le. Jiena actar iddokkli il fehma ta's-Sac. Antonio Grima ta' Għaũdex li chiteb articolu sabiħ ħafna contra tagħha f'ir-*Risorgimento* mnejn jiena cont gbart dic il farca biss għal cursità tagħha.

★

Is-Sur Paul L. Falzon, P.L., iż-żagħżugħ intelligenti li hu magħruf b'iż-żejjed għall gmiel ta'l poeżija bl-ingliż li jicteb, sejjer joħrog librett ieħor b'poeżija bl-ingliż imsejjħa «*The Lament of Malta.*» Nitma li jsib ħafna imsieħbin billi il prezz hu sitt soldi biss.

★

Nhar il Ħadd li għadda il Banda tant imfaħħra *King's Own* għamlet fl-Argotti fiera sabiħa ũisk u li għaliha marru ħafna nies. Chien hemm tasseũ x'tara u it-tliet ban-

ed li chien hemm dakkeŭ programmi sbiħ ŭisk. Fost il ħŭejjeġ l-oħra chien hemm ġdid għal Malta il *bilancier* li fih bdeŭ tielgħin ħafna żgħażagħ b'il folla biex jitbandlu, u ħadu gost tasseŭ. Ittieħdu ħafna premji sbiħ u fosthom chien hemm ziemel ħajj.

Daŭna il festi għal gid ta'l baned jogħġbuni ŭisk għaliex m'hux talli fihom jiddevertu onestament ħafna nies iżda jsir ucoll ħafna gid.

★

Lil dac li chitibli dic l-ittra anonima fuk il Pulizija u li kal li hu imsieħeb f'in-«Naħla» nitolbu m'hux biss li jatini il provi ta' dac li kal biex incun nista immixxi il biċċa il kuddiem iżda li jchellimni taħt *segriet profesjonali* biex bla ma jista jagħli hu incun naf l-affarijiet f'is-sod u b'hecc lankas incun nista nagħli jiena; u jokgħod sgur li jecc hu jatini il provi li hemm bżonn f'idejja jiena inkankal il biċċa għaliex jiena f'it-triek ta's-seŭŭa ma nibża minn ħadd.

Is-Sur G. Muscat-Azzopardi P.L. Segretarju, ftacar fina u talabna li ingibulu dan l-articolu u aħna imħabba fl-iscop nakduh. L-ortografija hi tiegħu u ma seŭŭejjthielu f'xejn.

Pellegrinaġġ Cbir.

Nhar il Ħadd li gejj, tletin ta ottubru, sejjer isir Pellegrinaġġ cbir għall Birchircara. Il Poplu jitlak bil mixi, fis-6 ta fil għodu, mill Furjana, bl'Arcipriet miegħu; u, imbagħd, jingħakad mal Poplu tal Ħamrun u ma cul min irid jieħu sehem fil Pellegrinaġġ. Ħdejn lis-stazzion tal ferrovia ta Birchircara icunu kiegħdin jistennew il Cumitat tal *Għakda tal Appostolat tat talb* u dauc innies collha li jogħgiobhom imorru bit-tramm jeŭ bil Ferrovia. Min hemm tibda il Processjoni il cbira sa'l Colleggiata ta Birchircara, fejn issir kuddiesa bil Cumunjoni Generali u b'xi fervorin. Imbagħd, il Pellegrinaġġ imur il Cnisja tal Ħerba, biex jinvista is-Santuariu ta Ommna Maria Santissima Incurunata. Jingħad li f'dan il Pellegrinaġġ, flimchien mal ktajja tal Poplu, sejjrin jieħdu sehem bosta persuni puliti; u li saħansitra l'Iskof icun hemm, biex ikaddes u ikarben in-nies b'idejh stess; għax dan il Pellegrinaġġ sejjer isir bi *protesta solenni* contra l'insolenzi u l'infamijiet li ħargu min fomm is-Sindcu ta Ruma contra il Cnisja u contra il Papa Piu X, f'discors sacrilegu li għamel daun il granet. Contra dan is-sindcu, lhudi u cap ta'l frammazuni, saru eluf ta telegrammi lil Papa mid dinja colla u Pellegrinaġġi għal tagħna kedin isiru cull imchien. Saħansitra il Protestanti u l'istess Lhud onesti haduha contra tiegħu. Minn haun bagħtu ucoll telegrammi il Colleggiati, il Cumitati, l'Istituti u il Fratellanzi il cbar collha: u il Papa, ferħan b'din id-dimostrazioni, bgħat ibierec il cullhadd. Ma jonkox, ħlief li dan il Pellegrinaġġ, jirnexxi cbir u sabiħ b'cull xorta ta persuni.

Min irid jixtri biljett ta *żeŭc soldi*, li biħ imur Birchircara u jigi bit-Tram jeu bil Ferrovia, chif joħrog l-avvis, jista imur jieħdu min issa stess jeu mis-Sacristija tal Chnisja tal *Erŭieħ* culljum, mill għaxra u nofs sa nofs siegħa. Jeŭ mil Cnisja tal *Giżŭiti*, cull jum, mis-6 sas-7 ta fil għaxija, jeŭ min għand l'Arcipriet tal Furjana.

L'Appostolat tat-Talb

« Din il Għakda 'Mkaddsa, magħmula biex tħabrec għal « gloria t'Alla u għas-salħa tal erueiħ, tcompli dmirha bit-« talb, seuua tal ħsieb u seuua tal fomm, chif ucoll b'għamil « tajjeb iħor, li jista ikankal l'imħabba tal Kalb Ħanina ta Gesù « u hecc tuakkat ix-xeukat taħħa. Din il Għakda 'Mkaddsa « tpoggi collha chemm hi fuk iz-*Zelaturi*, għax ir-Regolamenti « taħħa, li huma appruvati mil Papa, igħidu hecc: «L'insara li « jidħlu f'din il Għakda u li għandhom jingħarfu mill'oħrajn « bl'imħabba u bil ħrara taħħom għal gid tal proxxmu, għax « għal-hecc jissejjħu *Zelaturi* u *Zelatrici* (HABRIECA, irgiel u « nisa,) jaħtieġ jagħmlu dmirhom collu biex ikanklu dejjem « actar il gieħ t'Alla, is-salħa tal erueiħ u id-divozzjoni tal « Kalb Imkaddsa ta Gesù.»—Imchebbes b'din il ħrara ta Ap-« postlu, li hi il pedament tal Għakda, għax imnissla fiha mil « Kalb Ħanina tar-Redentur, il Cumitat taz-Zelaturi tal Belt, « chif jinsab persuas li l'imħabba tal proxxmu hi l'akua Cman-« dament, ta dic il Kalb Imkaddsa u li din l'imħabba, flimchien « mal gid tar-ruħ, għandha tfittex cull gid iħor li jisua għal « għajnuna tal ħajja, biex nirtabtu bħal aħua bejnietna, chit « chienu igħixu l'eulenin insara—iddecida, l'isemmi Cumitat, li « jagmel *Caxxa tat-Tifdil* (CASSA DI RISPARMIO,) ħalli bil għa-« kal tan-nies tal Għakda, jitfaddlu xi flus, u il Cumitat igibhom « jatu li mgħax, bħalma sejjer jitfisser fir Regulamenti ta din il « Caxxa tant tal gid. » ——

Regulamenti.

1. Cull persuna tista tkiegħed cull somma ta flus, imkàr sold fil *Caxxa tat-Tifdil* tal Għakda tal Appostulat tat-Talb.

2. Ta cull għaxar xelini li jitkiegħdu, jintagħtau tliet soldi mgħax fis-sena; iżda ta inkas minn għaxar xelini, le. Li mgħaxijiet jitħallsu bis-sitt xhur, f'jannàr u f'lulju ta cull sena.

3. It-tkiegħid tal flus isir fil pajjiż ta min ikiegħdhom, għand il Caxxier tal Cumitat tal post, chif jingħad il kuddiem.

4. F'cull belt u f'cull raħal, jituakkaf Cumitat tal post, l'icun fih President, Caxxier, Segretarju u żeug Membri. In-nies ta daun il Cumitati tal postijiet jagħżilhom il Cumitat il Cbir (*Cumitat Centrali,*) li jibka izommhom taħt id-direzzjoni tiegħu.

5. Il Cumitat tal post, per mezz tal Caxxier tiegħu, jircievi, fi granet u f'ħinijet li jigu mgħarrfin, cull somma ta flus l'icunu iridu ikiegħdu għandu in-nies ta dac il pajjiż. Cull tkiegħid ta flus isir bir-rcevuta tal Caxxier.

6. Min ikiegħed flusu, jieħu Ctieb zgħir (*Librett,*) binnumru tiegħu u bis-sigill tal *Caxxa tat-Tifdil.* Dan il Librett l'icun ikum sold, juri cull somma ta flus li titkiegħed biħ u igib il firma tal President u tal Caxxier tal Cumitat Centrali.

(*Jissocta.*)

BUREAU DE CORRESPONDANCE

Jecc tridu min jictbilcom xi ittri, ricorsi, petizjonijiet jeŭ ħŭejjeġ oħra bl'Ingliż, bi't-Taljan, b'il Franciż, bl'Ispanjol, b'it-Tedesc u bil Għarbi; jeŭ tridu xi traduzjonijiet min daŭna il-lingŭi għal Malti, morru fli SCHOOL OF LANGUAGES (BERLITZ SYSTEM) f'innumru 17, Sda: Mezzodì, il Belt, u tcunu mokdija seŭŭa ŭisk u bi prezzijiet m'il orħos.

DIVERTIMENT CBIR

u l'actar sabiħ, ijcun hemm nhar il Ħadd li gejj 30 ta Ottubru fit-8 u nofs ta filgħaxija, fit-TEATRU MANOEL fejn il Cumpannija Maltija ta Uigi Bartlu, Gioni Camilleri, Paŭlu Saliba, Censu Borg, Ruggier Vidal u sħabhom l'oħra, ser jatu Cummiedia ġdida ta G. Muscat-Azzopardi bi 3 atti, collha taddaħk, li jisimha

BUGĦAUUIEC!

u, magħha jatu ucoll, il famus Vudvill cbir

GIAN-FELIC

li cull mita sar għamel furur cbir.

Min irid jgħaddi tliet siegħat fl-icbar divertiment, għandu jmur jara din ir-recita!

Il Musica Sagra Maltija

(*Tissocta minn numru ta' kabel.*)

Frangiscu Azopardi.

Dana il cbir compositur ta'l musica sagra tüieled f'iż-żmien li dina chienet kiegħda tisseüüa u tissaffa m'il ħafna ħsejjes u tlellix ta'l musica profana, billi dic il ħabta, ucoll i Papa chien għamel chemm sata biex il musica sagra tcun xi ħaġa xierka għa'd-Dar t'Alla u ma tcunx tixbaħ id-dakk ta'l pjazez u ta't-teatri.

Chaldakstant l-Azopardi tagħna ħakku tifħir għal darbtejn üaħda għaliex ħallielna ħafna musica ta'l cnejjes sabiħa tasseü, u l-oħra għaliex dina, biex chitibha, ma chellux üisk fuk min jimxi iżda ried ijsib triektu b'ħiltu stess.

U irnexxa tasseü għaliex insibu it-tifħir tiegħu saħansitra f'il «Gazzetta Letteraria di Parigi» ta'l 1789, numru 179, magħmul minn üieħed m'il akūa chittieba ta'l musica ta' dac iż-żmien; u b'hecc ismu gera ma'l Eüropa collha u gie magħdud bħala üieħed m'il aħjar compondituri ta'd-dinja. Ġo Madrid u f'il Baviera il musica tiegħu chienet imfittxa üisk; u fi Franza kalbulu f'ilsen franciż u xerrdulu fl-aħjar Conservatorji ta'l Musica ta'l Eüropa l-opra tant imfaħħra tiegħu:— « TRATTATO SULLA TEORIA E PRATICA D'UNA ARTE» u li fiha chien hemm ħafna musica sabiħa minn tiegħu.

Dana tgħallem f'Napli fejn katta tmien snin sħaħ taħt l-aħjar Professuri ta' hemm; u tant irnexxa li riedu jżommuh Professur f'dac il Conservatorju stess. Iżda Azopardi biex jigi jitghezzez ma' djul il familja tiegħu u f'pajjisu tilef collox għaliex haün ma chisebx ħlief il għejra u iż-żebliħ ta'l Maltin l-oħra f'il ħin li chiecu meraħ ma'd-dinja chien jista jicseb għana u tifħir li ħadd ma jista katt ijsibhom kalb daün l'erba ħitan dojjok u miżgħuda minn nies li għax ma jistgħux jitilgħu f'il għoli huma jaħlu ħajjithom biex ijġarrfu lil ħad-dieħor.

Meta gie haün taüħ il Cappella ta'l Catidral iżda billi ma chienetx b'iż-żejjed biex ijgħix seüüa biha beda jgħallem il musica il xi żgħażagħ li üreü xi xejra għal dic is-sengħa tant sabiħa. Fost daüna għallem lil cbir Isouard, li chellu ġurnata jiġi magħdud bħala ir-*Riformatur ta'l Musica Franciża*; u li billi ma ħasebhiex bħalu u farfar ġüienħajh chiseb ġo Parigi gieħ u għana chemm ried.

D'il ħabta chiteb «IL MUSICO PRATICO» li chien l-eüüel xempju ta' metodu li fuku ħadmu il chittieba ta'l musica moderni u li gie maklub f'ilsien franciż minn Framery u stampat f'Parigi fl-1786 f'żeüġ volumi in 8vo, üieħed b'ir-regoli u l-ieħor bl-esempji. Dana il ctieb gie imfaħħar f'id-*Dizionario degli Scrittori di Musica* (Palermo 1814) u fl-*Enciclopedia-popolare italiana* ucoll, u Choron raġa stampah f'Parigi ħafna aħjar fl-1824 f'volum üieħed in 4to. Għal dac iż-żmien cull min chien ijrid jitgħallem tajjeb ir-regoli ta'l contrapunt u ta'l armonija chien ijcollu jimxi fuku u f'il Conservatorju ta'l Musica ta' Parigi daħħlu dana il ctieb biex ijgħallmu l-allievi fuku.

Azopardi chien għaref ucoll fi ħüejjeġ oħra u m'hux f'il chitba ta'l musica biss u għad bakgħilna opra tiegħu fuk «L'ORIGINE DELLA MUSICA» mictuba biex ijüakka dac li chiteb il għaref Eximeno fl-opra tiegħu fuk l-istess ħaġa. Fost il musica sabiħa tiegħu li bakgħet tissemma għal ħafna snin hi id-*Dies Irae* li turi tasseü li fehem x'ried ijfisser min chiteb dac l-innu tant kalil u cbir.

L-Azopardi chien ragel bla cburija u kalbu tajjba u dħuli ma' cull min chien jersak lejh, u dac it-tüemmin f'Alla u f'dinja oħra li għad trid tigi li tħoss f'il musica tiegħu chien tasseü ijħossu għaliex chien bniedem ta'l cnejjes üisk.

Dana chien tüieled ir-Rabat ta'l Imdina f'il ħamsa ta' Mejju 1748 u miet f'is-6 ta' Frar 1809 igifieri ta' 61 sena, u gie midfun f'il Catidral fejn għada merfugħa il biċċa il cbira ta'l musica tiegħu.

Min ijrid jara ritratt tiegħu, għad li ma tantx hu tajjeb, ijfittxu fl-*Arte* numru 13 ta'l 1863.

Mela jecc chien Malti dac li irriforma il Musica Franciża u kala tant tifħir ġo Parigi tant li semmeü sa triek għalih u għamlulu bust fl-*Opera* ta' hemm; Malti ieħor chien dac li ħareġ l-eüüel ctieb ta' metodu biex il musica tibda tinchiteb *xjentificament* u fuk dana ix-xogħol ħarġu ħafna compondituri tajjba m'il Conservatorju ta' Parigi, (li chien l-akūa) għal ħafna snin. U Isouard u Azopardi xi statüi u x'tifchiriet għandhom haün f'pajjishom għal ħila cbira tagħhom? XEJN.

FLAKKIT.

(*Jissocta minn numru ta' kabel.*)

Teofilu Braga li laħak President ta'l Portugall chien lavrant fi stamperija. Studja u sar avucat u daħal f'il politica u baka tiela b'ħiltu u bl-istudju sa l-ogħla post ta'r-Republica.

F'Bellwood Hospital, f'New York, Dr: Ward għamel operazjoni famusa li għaġġbet id-dinja collha. Certu Duffy, sparat fulmnella u farrchitlu rasu. Malli miet certu isüed, Charles katgħu ras dana u ras Duffy, u üaħħlu ir-ras ta'l isüed fuk għonk Duffy, li üara tliet siegħat fetaħ għajnejh u għadu ħajj. Jecc ijgħix ijcun üieħed m'il għegubijiet ta'x-xjenza tasseü.

L-acbar vapur ta'd-dinja hu l-«Olympic» ta'l White Star Company li varaü f'Belfast f'il 20 ta' Ottubru. It-tul hu 840 pied, il üisa 92, għoli 62 u jcun jasa 600 passiġgier ta'l prima, 1,200 ta's-seconda, l-equipaġġ 600, tunellaġġ 40,000, *horse-power* 50,000. Kam miljun u nofs lira sterlina. Üarajh sejjrin jibnu iehor daksu it-«Titanic» li jvaraüh is-sena li gejja.

L-Osservatorju Astronomicu ta' Treptow ħdejn Berlin hu l-acbar üieħed li haün f'id-dinja. Dana fih telescopju b'lenti ta' sebgħin pulzier djametru li bih il kamar jaraüh seüüa daks li chiecu chien bogħod minn'na ħamsin mil biss.

Meta Edison ivvinta iċ-cinematografu l-eüüel *film* li għamel chien ragel li jakla il cappell minn rasu jsellem u jarġa jkiegħdu u biex irnexxielu tajjeb għamel ma'l ħamsin prova.

F'il 31 ta' Aüüissu li għadda it-TRAM għalak l-eüüel ħamsin sena. L-eüüel tram li gera f'it-torok b'il passiġgieri chien f'Berkehead, fl-Inghilterra. Kabel chien jeżisti iżda b'iż-żüiemel u chien l-actar ijservi għal mercanzija.

F'Losanna, fl-Isvizzera, certa modista ħarget il moda li f'il cpiepel in-nisa jkiegħdu il fjuri veri billi taħt il cappell ijcun hemm ħaġa bl-ilma biex ma jitbielux.

(*Jissocta.*)

Għa'n - Nisa.

(*Jissocta minn numru ta' kabel.*)

U LA TINSEŪX TOMOGĦDU COLLOX TAJJEB! Il cbir Gladstone chien ūieħed fost l-eūlenin li ħambku ħafna fuk il bżonn ta' dina il ħaġa iżda, bħal ma jiġri dejjem għal cull ħaġa tajjba u ta' fejda li tiffaċċa f'id-dinja, għal l-eūūel culħadd ħadu b'iż-żuffjett. Iżda il-lum il folja inkalbet u l-aħjar xjenzjati kiegħdin jictbu u jħambku ħafna biex jirraccomandaū dina il ħaġa. Horace Fletcher hu ūieħed m'il miljunarji il gūappi li hemm fl-America. Dana żmien ilu sab ruħu mimli sa'x-xfar ta' għajnejh b'il gordi iżda bi stoncu tant marid u imħassar li ma chien jista jduk xejn li ma jagħmillux id-deni. Ma' dana żdiedlu ir-reūmatismu cronicu ucoll u għalhecc tistgħu taħsbu, bi flusu collha, x'ħajja ta'l infern chien kiegħed ijgħaddi. Tabbab chemm felaħ u tistgħu taħsbu li b'il miljuni li għandu sata jsejjaħ l-aħjar tobba ta'd-dinja biex jiccuraūh iżda għal xejn. Xorob mimli giebja medicini u sab ruħu agħar. Fl-aħħar xi ħadd jeū hu stess daħħallu il fellus f'rasu li cull ma chellu fl-istoncu chien gejj billi chien dejjem imdorri jiecol bħal maħtuf u collox tista tgħid sħiħ. Ried għalhecc jagħmel dina l-aħħar prova, l-actar ūaħda irħisa u innocenti, u balleċ irnexxa, għaliex actar ma beda jomgħod tajjeb l-ichel li chien jieħu actar Fletcher beda gejj il kuddiem sachemm fiek m'ir-reūmatismu b'collox. Minn dac iż-żmien stampa ħafna cotba spejjes tiegħu biex ijxerred u jgħallem il gid li ūieħed jicseb meta jomgħod l-ichel tajjeb, tant li dina il cura illum kiegħdin ijsejjħulha għalih: FLETCERISMU. U m'hux daūn it-tnejn biss ħambku fukha iżda il għaref Dr: Kellog u ħafna oħra gūappi ucoll.

MELA IPPRUVAŪ LI TOMOGĦDU TAJJEB TAJJEB L-ICHEL BIEX TARAŪ CHEMM ISSIBU L-ISTONCU AĦJAR.

Tnissija oħra u għall-lum b'iż-żejjed. Katt takbdu tieclu meta tcunu għajjienin. Strieħu dic is-siegħa kabel u jecc tinżgħu u ixxarrbu gisimcom minn fuk s'isfel bi sponża bl-ilma frisc u tixxuttaū malajr, kaūūi, b'xugaman imfelfel, tieclu actar bl-aptit. JECC TCUNU GĦARKANA XEJN TAĦSBU LI TIEĦDU RIEĦ BILLI TIXXARRBU BL-ILMA FRISC. LA TIECLU KATT MELA CHIF TCUNU GĦAJJIENA IŻDA STRIEĦU KABEL.

Ma' tul daūna l-articoli tiegħi semmejt chemm il darba il GINNASTICA u tennejt li dina hi meħtieġa ħafna għa's-saħħa u għal ġmiel ta'l gisem billi tati persuna sabiħa. Il-lum irrid infehmec ftit chif tista tagħmilha f'camartec billi ma taħlix actar minn qūarta ħin cull f'il għodu, jecc tista tgħidlu moħli dac iż-żmien li jatic l-actar ħaġa għażiża li jista katt ijcolloc—is-saħħa.

Jiena sejjra ngħallimcom għaxar tħarrigiet biss u ħfief ħafna li meta tidraūhom u tibdgħu tagħmluhom tcunu kiegħdin issaħħ'ħu il muscoli l-actar meħtieġa ta'l gisem. Ūara li tagħmlu it-tħarriġ chif sejjra infehimcom għaddu gisimcom collu b'il ħeffa bi sponża imxarrba fl-ilma frisc u ixxottau, kaūūi u malajr, b'xugaman imfelfel; ilbsu u ħudu ftit ħalib bl-oatmeal u ibdgħu ix-xogħol ta'l ġurnata.

L-Eūūel Tħarriġa.—Okgħod b'il ūiekfa, siek ma siek, rasec mitfugħa il ūara, idejc miftuħa fuk kaddec. Agħfas b'idejc l'isfel sa jaħbtu fuk żakkec u fl-istess ħin cheċċi in-nifs chemm tiflaħ minn imnifsejc b'il mod il mod, m'il pulmuni sa tisvojtahom. Kum fuk il ponot ta' sakajc u fl-istess ħin, b'il mod il mod arġa mixxi idejc miftuħa sa jaslu fuk kaddejc fejn chienu kabel u f'dal ħin, minn imnifsejc, b'ħalkec magħluk, b'il mod il mod, iġbed in-nifs sa timla il pulmuni bħal tanbur bl-arja. Żomm l-arja chemm tgħodd sitta, u arġa ibda svojta il pulmuni chif fehimtec kabel. Agħmel hecc minn għaxra sa ħmistax il darba u jecc ma issibx il ħin li tagħmel l-esercizzi ta' ūara dana tittrascuraħ katt imkar għal erba jeū ħames darbiet għaliex ijcunlec ta' gid cbir għall saħħtec.

It-Tieni Tħarriġa.—Biex issaħħaħ sidrec, dirgħajc u leħnec agħmel hecc:— Chif tcun b'il ūiekfa, siek ma' siek, ibda iġbed in-nifs, minn imnifsejc, b'il mod il mod u b'ħalkec dejjem magħluk u itla fuk il ponot ta' sakajc. Fl-istess ħin b'dirgħajc miftuħa miss sūaba ma sūaba ūarajc, u f'il ħin li tcheċċi b'il mod il mod in-nifs minn imnifsejc, u tinżel fuk sakajc seūūa gib dirgħajc b'il mod kuddiemec sa tmiss sūaba ma sūaba. Agħmel hecc għaxar darbiet. Meta trid issaħħaħ il leħen agħmel minn daūna l-esercizzi għaliex meta issaħħaħ sidrec u għonkoc il vuci tirbaħ ħafna, u hi ħaġa tajjba ħafna ucoll li toħroġ ilsienec il barra chemm tiflaħ bħal meta trid tilgħak xi ħaġa li ma tilħakhiex u arġa daħħlu chemm tista il geūūa. Agħmel hecc xi għaxar darbiet cull jum.

It-Tielet Tħarriġa.—Biex issaħħaħ għonkoc u leħnec agħmel hecc: Okgħod dritta bħal kabel u b'idejc fuk kaddec. Issa rasec f'loc li tmejjilha il kuddiem jeū il ūara, daūūarha lejn ix-xellug u lejn il-jemin bħal meta tħares b'is-sabta. Daūūar rasec bla ma iddaūūar gismec, chemm tista fuk il-jemin u arġa gibha tħares kuddiem, ħa nifs kaūūi u arġa cheċċih chif fehimtec fl-eūūel tħarriġa, daūūar issa rasec bla ma id-daūūar gismec chemm tista fuk ix-xellug, arġa gibha kuddiem, ħu u cheċċi in-nifs chif għidna kabel u agħmel hecc xi għaxar darbiet.

Ir-Raba Tħarriġa.—Biex issaħħaħ kaddec, spallejc u dirgħajc, tħaddem il clieūi, u trattab ħelu il gismec agħmel hecc:— Poġġi is-sūaba ta'ż-żeūġ idejn fuk spallejc, mil gismec fuk il-jemin, iġbed in-nifs chif għidna u fl-istess ħin imbaram b'kaddec u m'hux b'sakajc fuk ix-xelluġ, sa tarġa tigi chif cont ħalli in-nifs joħroġ b'il mod minn imnifsejc ūara li tcun żammejtu ftit. Agħmel hecc għaxar darbiet u għaxra oħra billi tibda b'il maklub,—m'ix-xellug għal-jemin. Il barma trid issir b'is-salt.

Il Ħames Tħarriġa.— Biex issaħħaħ kaddec u ma jcollocx bżonn tilbes actar il curpett agħmel hecc:— Poġġi idejc fuk kaddec miftuħa u bla ma iċċaklak riġlejc obrom gismec collu minn kaddec il fuk lejn il-lemin chemm tista, ūara lejn ix-xellug chemm tista, u hecc lejn il-lemin u lejn ix-xellug għal xi għaxar darbiet. Fl-istess ħin iġbed u cheċċi in-nifs b'il mod minn imnifsejc għal għaxar darbiet ūara li tcun żammejtu ftit chif għidna.

Is-Sitt Tħarriġa.— Biex issaħħaħ l-istoncu u il fūied agħmel hecc:— Talla idejc fuk rasec u għakkad subgħajc ġo xulxin. Chif tcun hecc bandal gismec, bla ma iċċaklak sakajc, fuk il jemin u fuk ix-xellug chemm tista għal xi għaxar darbiet.

Is-Seba Tħarriġa. — Biex tcabbar sidrec u tkaūūi nifsec agħmel hecc:— Iftaħ dirgħajc dritti bħal żeūġ gūienaħ, iġbed in-nifs b'il mod u itla fuk il ponot ta' sakajc. Niżżel dirgħajc u poġġihom ma riġlejc fl-istess ħin li tcheċċi in-nifs b'il mod chif fehimtec kabel. Akbad tajjeb, b'iż-żeūġ idejn, fi ħūejjgec f'il ġnieb ta' cuxtejc, u ibka nieżla cocca b'il mod il mod l-isfel chemm tista u kejs li tcun kiegħda fuk il ponot ta' sakajc. Arfa gismec b'salt bla ma tmiss ma' mchien sa tarġa tigi b'il ūiekfa. Arġa għal għaxar darbiet jeū ankas jecc tegħja. Malli tkum b'il ūiekfa iftaħ dirgħajc bħal kabel u iġbed b'il ftit il ftit nifs kaūūi. (*Jissocta.*)

LUCIJA LEVANZIN INGLOTT.

IS-SAHHAR FALZUN.

(*Jissocta minn numru ta' kabel*)

Marì neŭŭlitilha malajr ftit ilma-zahar b'iz-zoccor, sabbritha m'il ahjar li setghet u faccritha li chienu bluhat ta'żżghużija, u talbitha biex ma iddendlilhiex cusha ma' Hasan ghaliex ma xtaketx li jcollha x'taksam mieghu.

Is-Sinjura Enzjona telghet tirtoghod u imferfra it-tarag, u malli fegg Hasan kuddiemha tatu dakka ta' ghajn tant cherha li chexcxitu u li tahtha baxxa ghajnejh collu mismut u imbicchem ghaliex fehem li sidtu chienet ga intebhet b'collox.

Dahlet f'il camra u staksiet b'il herra x'gara. Colina u Paŭlu minn lehinha raŭ li chienet ga taf b'collox u li jecc ijghidulha haga b'ohra chienet tihrax actar. Ma ŭieġbu xejn; biss meta reġġhet staksiet x'inkala Paŭlu ŭiegibha li hu ma chellux hŭejjeġ cbar, li hu ma hadhiex contra Colina u li ahjar ijrakkdu collox bla ghagha ta' xejn biex ma tmurx tixghel l-Imdina bi hbarhom u jisfielhom aghar.

Is-Sinjura Enzjona rat li chien kieghed ijghid seŭŭa, ċanfret lil bintha Colina bi ftit cliem jebes u harget f'is-setah fejn chien hemm Hasan miblugh fih in-nifsu b'ŭiċċu mohbi bejn idejh fuk il pultruna.

Is-Sinjura Enzjona resket fuku, ċakilkitu b'il herra minn spalltu u b-lehen imkarras kaltlu:

—«Offi ghalic, sur galantom, mela b'hecc gharaft thallas il gid cbir li ghamilna mieghec?» . . .

Chiecu chienet dakkà harxa ta' stallett ma chienetx tŭaġġa kalb Hasan daks dic il chelma; rafa ŭiċċu, sammar ghajhejh fiha, ried ijghid xi haga biex ijbelgen il biċċa, iżda is-Sinjura Enzjona ma tatux żmien u kaltlu:

—«Ma irrid nisma xejn . . . fittex aghmel hŭejjgec sorra u mur il barra b'il chelma it-tajjba ahjar ghalic» . . .

Hasan hass dic il chelma tofroklu rasu bhal żilżla * kalila, inxtehet gha'r-rcopptejh f'riġlejha, biesilha idha u xarrabhielha b'id-dmugh, talabha tahfirlu b'chemm chellu hrara u li ma iġġieghlux jitbiegħed minn din id-dar li hu chien tant habb u li chien hemm tant nies li jhobb fiha. Iżda ma sŭielu xejn; is-Sinjura Enzjona gibditlu idha b'il herra, resket l-ura minnu u compliet kaltlu:

— « Jecc chelmti m'hix b'iż-żejjed issa stess nicteb il żeŭgi collox halli jfittex jigi m'il actar fis u jrażżnec hu » . . .

Colina sa haŭn chienet kieghda ittertak kalbha iddomm ŭahda, ŭahda il cliem kalil ta' ommha li chien kieghed ijterfirha, iżda meta semghet li il biċċa chienet sejjra tasal f'widnejn missierha u billi dina chienet taf tajjeb chif chien jaf jithallas, tchexcxet b'il biża ghal Hasan, kamet b'girja ŭahda, inxtehtet tolfok hi ucoll f'riġlejn ommha u talbitha b'il hniena li ma teabbarx il biċċa, li ma tghid xejn lil missierha, li ma chien hemm xejn hażin u ghal fejn jaghmlu dac il plejtu collu . . . . .

Is-Sinjura Enzjona żammet jebes u kaltilha li Hasan bla telf ta' żmien xejn chellu jakla il barra minn dic id-dar u jŭieghed li ma ghandux ghax ijhares l-hemm actar; u li jecc ma jaghmelx hecc m'il actar fis chienet sejra ma Marì il kaddejja tibghat ghal karibha Nardu Calavà, tfehmu collox u terhih f'idejh biex ijŭarrbu minn Malta ghal dejjem hu. Colina u Hasan fehmu malajr x'riedet tghid is-Sinjura Enzjona b'dic itthedida, fehmu li Nardu biex ma jithaŭŭadx iż-żŭieġ t'ibnu Paŭlu ma' Colina, chien minnufih ijsensel lil Hasan ma l-eŭŭel zocc ta' sigra li chien ijhabbat ŭiċċu mieghu, u ghalhecc katghu klubhom li jibkghu ijhann'nu actar maghha.

Colina kamet b'il ŭiekfa, refghet il Hasan minn drieghu u kaltlu:

—«Hasan isma minnha u . . . ninfirdu» . . . . . . u infexxet tibchi.

Hasan meta ra hecc habat sejjer ijfur u jŭiegeb hażin, iżda Colina inxtehtet minnufih fuku, ghannkitu kuddiem ommha u f'il hin li xarrbitlu ŭiċċu b'id-dmugh kaltlu:

—«Hasan, la tghallinix . . . isma minnha . . . kalbi hadd ma ghandu jedd fukha . . . u iż-żmien jista jseŭŭi collox» . . . . . .

L-omm meta rat u semghet dan ghal l-eŭŭel inxorbot gofiha ghaliex ma stennietux f'mitt sena; iżda ŭara id-demm ta'l Falzun u ta'l Calavà li chien ijhammar kalbha far ghall rasha u klielet iżjed.

Hasan biex ma jghallix il Colina u ma jgibhiex bi cbira billi Paŭlu ried ijkum b'il forz m'is-sodda u jarga jahbat ghalih, ŭieghidha li dic inhar stess chellu jbeŭŭeġ il barra, u b'hecc dic irreŭŭixta collha li kamet birdet bla ma ixxerrdet m'il bieb il barra.

Colina inxtehtet f'rocna tolfok u tibchi chemm tiflah bla ma hadd sata jsabbarha, u la Paŭlu bl'imhabba cbira tieghu lejha, u la ommha li rattbet lehinha maghha u lankas il kaddejja Marì li chienet tant thobbha u li chienet rabbietha hi bhal bintha.

Hasan chien ga halef go kalbu li ghandu jithallas ta' dic il firda harxa u li Colina, jecc jaf x'jaf, chellha tcun tieghu biss, u ghalhecc mesah b'dahar idu id-dmugh li chellu incellak ma haddejh, sellem il Colina b'ghafsa ta' kalb cbira u niżel ijhejji hŭejjġu biex jitlak. Dahal f'camartu, ghiddem idejh b'it-telfa li chien fiha, hareġ id-domna li chienet tatu Colina, inxtehet gha'r-rcopptejh ma' genb is-sodda, u raġa halef fuk dic ix-xbiha imkaddsa li Colina ma ghandha tcun ta' hadd hlief tieghu. U billi Colina chienet ghallmitu jakra u jicteb xi haġa harbxilha malajr daŭna il chelmtejn : —

« *Colina ta' kalbi,*

« *Inti taf b'iż-żejjed tajjeb li jiena f'id-dinja ma ghandix haġa eghżeż minnec u li hajjti ma tisŭa xejn ghalija minn ghajrec. Ibka sgura li jiena nibka inhobboc b'telfa ta' miġnun sa l-ahhar nifs ta' hajjti u li inċarċar demmi sa l-ankas katra biex naghmlec tieghi. Jiena sejjer nitbiegħed ghal ftit minnec biex ma inghallicx u ghall gid taghna it-tnejn. Itma fija u stennieni imkar ghal sena, sa chemm nigi nifdic u naghmlec tieghi. Hallini ghallankas inghix b'dina it-tama. Illum f'nofs il-lejl nigi ŭara il bieb ta'l hadid biex inchellmec ahjar.*

Dac li jhobboc actar minnu in-nifsu

l-isventurat Hasan.

Ŭara li bies din l-ittra, hasilha b'id-dmugh u gedded fukha il halfa shiha tieghu mar hbiha chissinchiss taht il cannizzata fejn Colina chienet soltu tmur titbecca fuku, u meta raġa dahal f'camartu, hejja sorra b'xi ftit xarbitelli milli chellu, fosthom il-libsa ta' forc li chienet ghada merfugha ghandu, u baghat ijghid ma'l kaddejja l'is-Sinjura Enzjona li chienet fejn ras Paŭlu iddur bih li hu chien sejjer il barra chif xtieket hi. (*Jissocta.*)

---

* *Sajjetta.*

SNIEN! SNIEN! SNIEN!

Il Chirurgu-Dentista Alfonso Urso resak b'id-dar tieghu actar l-isfel f'il Pjazza ta' Rahal Gdid u ghalhecc issa jokghod seŭŭa seŭ kuddiem il ghajn. Cull min ijfittxu ghal kliegh jeŭ gha'x-xoghol ta's-snien barranin, li ghalihom hu tant imfahhar, ijsibu ŭara nofs inhar dejjem id-dar.

"IŻ-ŻUNŻANA."

Da'l ŭakt sejjra tibda toħroġ dina il gazzetta ġdida b'il Malti u li sejjra tcun suppliment ta'n-«Naħla» tiegħi.

Nistħajjilcom tgħiduli: «X'ħemm bżonnħa? ma għandecx in-«Naħla,» din ma hix b'iż-żejjed?» Meta infehimcom għala sejjer noħroġħa taraŭ intom stess chif tatuni raġun.

In-«Naħla» ħlakta biex ingħallem il poplu u irnexxiet actar milli katt ħsibt jiena għaliex lakgħuha u ferħu biha l-aħjar nies u l-actar intelligenti ta'l pajjis. Iżda bosta oħrajn ma humiex ħlief ijgħemgmu li jridu jakraŭ l-aħbarijiet, il baned ijridu il programmi, l-imsieħbin ijridu in-necrologiji, id-devoti ijridu il festi, xi uħud ijridu il polemichi, aħna cull tant ijcollna bżonn niddefendu ruħna contra il għideb u it-tnassis ta'l għedeŭŭa tagħna u ta' daŭc li in-«Naħla» tiegħi iġġiegħilhom tant jitkagħŭxu bl-ugiegħ ta' żakk. Fi ftit cliem, billi il «*Malta Tagħna*» ilha toħroġ fuk għoxrin sena u għal żmien tŭil chienet timraħ hi biss f'idejn il poplu baxx, dana dara jakra daŭc l-affarijiet għad li fihom il ħajja biss ta' mument u jridhom.

Jiena biex niccuntenta il cullħadd u naktagħlu xeŭktu sejjer ma indumx ma noħrorġ gazzetta oħra ta' cull gimgħa li tatiħ dac collu li soltu jakra f'il «*Malta Tagħna*» u aħjar, cull tant bl-istampi u b'il premji, u

B'NOFS PREZZ

billi għad li jcun DAKS il «*Malta Tagħna*» ma jcunx ijkum ħlief ŻEŬĠ XELINI F'IS-SENA (sitt ħabbiet cull numru) li jitħallsu xelin cull sitt xhur b'il kuddiem. L-ispejjes ta'l posta jitħallsu barranin. Min hu imsieħeb f'in-«Naħla» ma jħallasx ħlief XELIN F'IS-SENA BISS ACTAR u posta ma jħallasx barranija billi jircevih ma'n-«Naħla» bħala *supplement.* Dana ix-xelin jitħallas f'dakka u bil kuddiem.

B'hecc in-«Naħla» tibka *rivista* u jcun fiha m'il bidu sa'l aħħar ħŭejjeġ ta' tagħlim biss, u il frac, l-aħbarijiet, in-necroloġiji u il ħŭejjeġ l-oħra jgħaddu f'IŻ-ŻUNŻANA billi dina tcun gazzetta li meta tinkara ŭieħed jista jkattagħha għaliex l-aħbarijiet ijmutu malajr u in-«Naħla» tiftaħ actar il ŭisa għat-tagħlim li jibka jinġabar sa il karrejja ta'l malti jcollhom ENCICLOPEDIJA minnha li isservi lilhom u lill uliedhom.

Id-daks ijcun l-istess ta'n-«Naħla» u bl-istess carta, biss b'ERBA faċċati f'loc bi tmienja. Dina tcun tinbiħ f'it-torok ucoll iżda B'IS-SOLD IL COPJA. Mela jakblilcom actar li tissieħbu u MIN JIBGHAT JISSIEHEB MA TUL DANA IX-XAHAR MA' L-EŬŬEL HLAS LI JAGHMEL JIEHU B'RIGAL IL «MAHBUB TA' GESU': IS-SABIH CTIEB TA'S-SUR ĠUŻE MUSCAT AZZOPARDI. Mela billi tieħdu dana il ctieb riġal il hlas ta's-sena jarġa JONKOS B'XELIN u b'hecc l-imsieħbin ta'n-«Naħla» jcunu kiegħdin jieħdu għal l-eŭŭel sena IŻ-ŻUNZANA B'XEJN u min ma hux imsieħeb f'in-«Naħla» JCUN KIEGHED JIEHU GHAL-LEŬŬEL SENA GAZZETTA AHJAR M'IL «*Malta Tagħna*» u **B'XELIN BISS** F'LOC B'ERBA XELINI. Dana juri li għad bakagħli iż-żejt għaliex il ġurnalismu għalija hu ideal u passatemp u m'hux maxtura u ħobż ta' cull jum.

L-EŬŬEL MITT IMSIEHEB natihom ucoll copja cull ŭieħed ta'l Eŭŭel Taksima ta's-«SAHHAR FALZUN» u b'hecc l-eŭŭel sena tcun giethom B'XEJN, u daŭc li huma ġa imsieħbin f'in-«Naħla» jcunu fuk ir-rieħ. Mela fittxu ibagħtu issieħbu B'ITTRA MILL ACTAR FIS u jecc fiha tibagħtu il flus li fehimtcom tircievu il premji.

A. LEVANZIN.

Tè Ta Ceylon 'MARAVILLA'
IPPREMJAT B'GHAXAR MIDALJI
TAD-DEHEB
GHAL
KAUUA IT-TOGHMA U IS-SAFA TIEGHU
JINBIEGH 1/6 & 1/8 IR-RATAL
GHAND L'AGENTI F'MALTA

C. CAMILLERI & SONS
50 STR. MERCANTI IL BELT
CAMPIUNI TA DAN IT-TÈ JINTGHATAU B'XEIN.

TRIDU TFIEKU MALAJR?

Morru f'id-**Dar ta'l Cura** ta'l imfahhar

Prof: ERNESTU PICONE

ta' Serkusa, fi Skallija, fejn ijsiru operazzjonijiet ta' chirurgija, ta' ostetrićja, ta' ginecologija u ta'l ghajnejn, b'heffa, b'rekka u bi prezzijiet moderati li cullhadd hareġ cuntent minnhom.

Min jinfetak, jeŭ ijcollu il mard ta'l hagra, jeŭ mardijiet ta'l ġuf, ta'l istoncu, ta'l fŭied, ta'l clieŭi u mardijiet ohrajn, l-isbah li jaghmel hu li jakbeż sa hemm fejn ijsib cull cumdità u jonfok ftit.

BRITANNIA

STABILIMENT G'DID

Ta' Ferramenti, Ghodod, Huejjeg ta' Chimica u Fotografija, Zebgha, &cc.

BRITANNIA

BRITANNIA

INJAM

ta'l ahmar, ta'l abjat, u ta'l caŭba.
Collox m'il irhas u m'il ahjar.

BRITANNIA

L=OSSIGENU

li illum hu tant użat f'il mard, dari chien ijsir fl-ispiżżeriji m'il ispiżżjari stess; iżda sabu li ma chienx johroġ pur b'iż-żejjed u ghalhecc ma chienx jaghmel dac il gid collu li chien imissu. Illum it-tifel ta'l Prof: Leube ta'l Germanja (dac li ipprepara l-arja liqŭida) sab chif minn dina l-arja liqŭida johroġ l-

OSSIGENU PURISSIMU

u saret soċjetà ghal dina il haġa li kieghda tforni lill ispiżżjari ma'd-dinja collha b'dana ir-rimedju tant ta' htieġa.

HAUN MALTA

ma nafux li ghandu minnu hlief

l-Ispizzjar ALFREDO CUMBO

Ta' Strada Rjali (kuddiem il Club) il Belt.

u ghalhecc cull min ijcollu bżonn ta' dana l-ossiġenu pur f'loc li jokghod jistenna li jlestuhulu fi spiżżeriji ohra jsibu lest ghand is-Sur Cumbo pur u bi prezz moderat hafna.

Is=Sur Raff: Bonello

TA' STRADA LEVANTE, 131, IL BELT

(Hdejn il Cnisja ta' Sta. Lucija)

ghandu ghal bejh cull xorta ta' hġieġ, żebgha, żjut, imsiemer, ghodod, hŭejjeġ ta's-Sanità, ta' gass, fornimenti ta't-tŭiebet, lampi ta'l pitrolju li jixilghu b'il matel b'daŭl kaŭŭi u sabih ŭisk u hafna hŭejjeġ ohra bhal daŭn ta'l ahjar qŭalità u bi prezzijiet m'il orhos. Ippruvaŭ biex taraŭ chif tohorġu cuntenti sgur.

INVENZJONI FAMUSA

hi sgur dic li ghamlu dan l-ahhar billi sabu haġa li tiffranca m'hux biss xoghol u żmien iżda flus ucoll u tahbit f'il **hasil.**

Mela biex tiffrancaŭ ix-xoghol u l-gheric

UZAU "IR-RUBNIT,"

Biex tiffrancaŭ is-sapun ghaliex tahlu ftit

UZAU "IR-RUBNIT,"

Biex ma thallsux hassiela u ma tahlux hafna żmien

UZAU "IR-RUBNIT"

li jinbiegh il Belt ghand ir-Sur **WAGNER**, ta' Strada Zaccaria u T'as-Sliema ghand il « **BRITANNIA** » ta' Sda. it-Torri.

Min hu marid bl-ANEMIJA (jakar ta'd-demm) u jrid ijfiek F'GHOXRIN ġurnata jiehu

L'ELIXIR

TA' S. VINCENS DE PAOLI

Is-Sur G. Muscat ŭara ghaxar snin ugiegh ta' ras kaŭŭi bla ma sata jfejku b'xejn ma't-tielet flixcun ghaddielu collox. Is-Sur Rinaldu Perini ucoll fejjak l-ibnu, ma't-tieni flixcun, minn anemija kaŭŭija. Daŭna is-sinjuri ucoll li sejrin insemmu ippruvaŭh tukhom stess jeŭ fuk xi hadd iehor u harġu jiftahru: Dr: Edward L. Vella; Dr: Paolo Sammut (Sliema); Prof: Dr: C. Sammut; Prof: Dr: G. O. Galea; Farm: C. Arpa; Farm: G. Gili; Prof: Dr: S. Grech; Onor: Dr: A. Pullicino; Dr: L. Albanese; Negte: G. Tagliaferro; G. Sultana; Ant: Diacono; Avv: Francesco Cardona u hafna ohrajn.

Jinbigh fl-ispiżżerija ta't-Tabib

FABRIZ BORG.—Il Belt.

267, STRADA REALE.

IS=SECLU TA'N=NERVI.

Hecc sejjah is-seclu taghna il gharef Prof: u Senatur Mantegazza, u b'ir-raġun collu ghaliex il-lum ma haŭn hadd li ma hux mahsus b'in-nervi u l-actar b'il mishuta

NEVRASTENIJA

li kieghda iġġorr nies il Manicomju gozz, gozz. Ghalhecc l-ahjar tobba kieghdin jithabtu biex ijsibu cura seŭŭa ghal dina il marda ghaliex tcun ta' gid bla tarf. Hafna ippruvaŭ iżda hadd ma irnexxa daks il gharef u imfahhar

Prof: DE GIOVANNI ta' PADOVA.

li ŭara studju cbir sab il famus

ANTINEVROTICU

li kieghed ijfejjak jeŭ jaghmel il gid lil cull min jużah.

F'Malta dan ijbighu

l-Ispizzjar ALFREDU CUMBO

TA' STRADA RJALI, TA'L BELT

IPPRUVAŬH GHALIEX MA JIBDIELCOMX!

In-"Nahla" tistampa ruhha fl-Istamperija "EMPIRE PRESS" ta's-Sur Critien, il Furjana.